

Aan de gemeenteraad

Agendapunt:

Zaaknummer: 273439

Roden, 7 juni 2023

Onderwerp

Nieuw tarievenbeleid afvalstromen op het Grondstoffencentrum

Programma:

Groen beleven

Programmadoelstelling:

Afval: het doel is maximaal hergebruik van grondstoffen en het voorkomen van restafval.

Taakveld:

Afval

Behandelend collegelid

Wethouder Alex Wekema

In behandeling bij:

Henk Triemstra

Gevraagd besluit:

1. Instemmen met het nieuwe tarievenbeleid voor afvalstromen op het Grondstoffencentrum;
 2. Opnemen van het nieuwe tarievenbeleid in de Verordening op de heffing en de invordering van de afvalstoffenheffing Noordenveld 2024;
 3. Communiceren met de inwoners over het nieuwe tarievenbeleid voor afvalstromen op het Grondstoffencentrum conform uw besluitvorming.
-

Kern van het gevraagde besluit

In- en aanleiding

Op dit moment zijn we druk bezig met de uitvoering van de plannen voor nieuwbouw van het Grondstoffencentrum en de gemeentewerf in Roden. Dit betreft de uitvoering van vastgesteld beleid (evaluatie afvalbeleid en huisvestingsbeleid). Hiervoor zijn de uitgangspunten: duurzaamheid, energieneutraal, hergebruik van grondstoffen, kostenbewust ondernemen, het verbeteren van de service en toegankelijkheid naar de inwoners. Tevens wordt rekening gehouden met de vijf kernwaarden: transparant, leefbaar, ondernemend, groen en duurzaam (zie Omgevingsvisie: Noordenveld als duurzaamste gemeente van Drenthe in 2030). Uiteindelijk willen wij in 2050 toe naar een circulaire (grondstoffen) economie.

Probleemstelling

Het oude Brengstation kent gratis en betaalde afvalstromen als bezoekers grof huisvuil komen brengen. Voor het nieuwe Grondstoffencentrum gaat een ander regime gelden. Immers, veel grondstoffen zullen gratis mogen worden gebracht, mits dit monostromen zijn. Voor de reststoffen, zoals grof huishoudelijk restafval of verbouwingsrestafval c.q. bouw- en sloopafval zal moeten worden betaald. Echter, het aantal afvalstromen dat inwoners aanstonds bij het nieuwe Grondstoffencentrum gratis mogen aanbieden is veel ruimer dan nu het geval is. Daar tegenover staat dat het aantal te betalen afvalstromen veel geringer is. Dit heeft financiële consequenties voor de kostendekkendheid van het Grondstoffencentrum.

Centrale vraag

Hoe zorgen we ervoor dat de kostendekkendheid op het nieuwe Grondstoffencentrum overeenkomt met de kostendekkendheid van het oude Brengstation?

Wat is het huidige tarievenbeleid op het Brengstation?

Op het Brengstation komen jaarlijks meer dan 25.000 bezoekers, die hier hun gratis en betaalde fracties komen brengen. Voor de betaalde fracties varieert de opbrengst van €178.999 tot €256.654. Deze baten worden in mindering gebracht op de totale afvalbeheerskosten van €2,7 miljoen, waarmee de afvalstoffenheffing wordt gedempt. De gemeenteraad heeft reeds in het Afvalstoffenplan 2016-2020 aangegeven graag een zo laag mogelijke afvalstoffenheffing te zien. De afvalstoffenheffing moet echter wel 100% kostendekkend zijn, want wij hebben als gemeente te maken met een sluitende begroting. In de Verordening op de heffing en de invordering van de afvalstoffenheffing worden de tarieven voor de afvalstoffenheffing vastgesteld. Hierin heeft de Raad ook de tarieven voor de fracties op het Brengstation vastgelegd. Voor de bezoekers op het Brengstation geldt dat de eerste 100 kilo van de betaalde fracties gratis zijn, daarboven geldt een tarief van €0,13 per kilogram. Gemiddeld wordt er 130 kilo afval per bezoeker per jaar gebracht aan gratis en betaalde fracties. Op dit moment zijn de gratis en betaalde fracties als volgt gedefinieerd.

Gratis:

Accu's, afgewerkte olie, asbest, elektrische apparaten (AEEA), gasflessen/brandblussers/drukhouders, verpakkingsglas, harde kunststoffen, klein chemisch afval (KCA), matrassen, papier en karton, piepschuim (EPS), personenautobanden, verpakkingen (PMD), textiel/kleding/schoenen, vlakglas, ijzer en metalen

Betaald:

Bouw- en sloopafval, dakleer/bitumen, gips, grof tuinafval/snoeiafval/takken, grof huishoudelijk restafval/grofvuil, hout, industriële banden/kuilbanden/motorbanden, puin en overige afvalstoffen

Wat zijn de inkomsten op het huidige Brengstation tot nu toe geweest?

In de afgelopen jaren zijn de volgende inkomsten op het Brengstation gegenereerd als gevolg van betalingen door inwoners voor het achterlaten van de betaalde afvalstromen op het Brengstation (zie bijlage 1: betreft tabel met overzicht gegenereerde inkomsten op Brengstation voor betaalde afvalfracties).

Wat wordt het tarievenbeleid in de gewenste situatie?

In de gewenste situatie wil de gemeente toe naar meer service richting haar inwoners en daarvoor kijken we naar het verder stimuleren van de afvalscheiding, een laagdrempelige afvalscheiding en hoe de gemeente met haar inwoners kan meedenken om dichterbij de VANG-doelstelling te komen. In dit kader willen we zoveel mogelijk afvalstromen gratis innemen, mits deze gescheiden worden aangeboden. Het nieuwe Grondstoffencentrum is daarmee in lijn met wat we willen bereiken, namelijk: het inzamelen van zoveel mogelijk herbruikbare grondstoffen en zo weinig mogelijk grof huishoudelijk of verbouwingsrestafval.

Met de plannen voor de nieuwbouw van het Grondstoffencentrum en gemeentewerf streeft de gemeente ernaar om zoveel mogelijk herbruikbare grondstoffen (lees: monostromen) in te kunnen zamelen en zo weinig mogelijk reststromen. Dit doen we om die monostromen circulair te kunnen (her)gebruiken. Bij voorkeur wordt er dadelijk nog maar één reststroom ingezameld, zoals ongescheiden grof huishoudelijk restafval, maar dit is geen monostroom en daarvoor zal dus moeten worden betaald, net als bouw- & sloopafval, dakleer/bitumen en banden met velg. Een en ander heeft gevolgen voor het te hanteren tarievenbeleid voor betaalde afvalstromen op het nieuwe Grondstoffencentrum.

Gratis:

Accu's, afgewerkte olie, asbest, elektrische apparaten (AEEA), gasflessen/brandblussers/drukhouders, verpakkingsglas, gips, harde kunststoffen, grof tuinafval/snoeiafval/takken, hout, klein chemisch afval (KCA), matrassen, papier en karton, piepschuim (EPS), personenautobanden (maximaal 4 stuks per keer), plastic verpakkingen (PMD), puin, textiel/kleding/schoenen, vlakglas, vloerbedekking en tapijt, ijzer en metalen

Betaald:

Bouw- en sloopafval, dakleer/bitumen, grof huishoudelijk restafval/grofvuil, grond/tuinaarde, industriële banden/kuilbanden/motorbanden/banden met velg, overige afvalstoffen

Welke financiële gevolgen heeft de gewenste situatie op het Grondstoffencentrum?

Tot nu toe hebben we jaarlijks gemiddeld een opbrengst van ca. €200.000 gegenereerd. Echter, met het nieuwe acceptatie- en verwerkingsbeleid zullen er inkomsten gaan wegvallen. Als we alle monostromen gratis accepteren behalve het grof huishoudelijk restafval, bouw- en sloopafval, grond en dakleer, dan betekent dit, dat we aanstands een hoeveelheid van 1.000 ton ofwel 1.000.000 kilogram overhouden. Dit afgezet tegen het huidige tarief van €0,13 per kg levert rekenkundig een opbrengst op van €130.000. In theorie betekent dit een inkomstenderving van -€70.000. Echter de inkomstenderving is groter, want door de vrije voet van 100 kilo gratis brengen van grof huisvuil bedraagt de inkomstenderving: -€128.500 (zie bijlage 2: betreft tabel met prognose ontwikkeling resultaten t.o.v. te betalen kilo's i.r.t. tarieven in huidige situatie).

Bovenstaande prognose gaat uit van een dalende hoeveelheid te verrekenen kilogrammen grof huisvuil bij het huidige tarief, waarvan wij weten dat er gemiddeld slechts 55% daadwerkelijk wordt afgerekend. Dit met een vrije voet van 100 kilogram

grof huisvuil gratis brengen per huishouden per jaar. Ook is in beeld gebracht wat het gewenste tarief zou bedragen om een gewenste omzet van €200.000 te blijven genereren.

Als wij dezelfde gewenste opbrengst (ad €200.000) willen blijven genereren, dan zal het tarief voor grof huishoudelijk restafval, bouw- en sloopafval, grond, dakleer en banden met velg (bij instandhouding van de vrije voet) in ieder geval moeten worden verhoogd naar €200.000 : 550.000 kg = €0,36 per kilogram om het tekort te dekken. Dit is het absolute maximumtarief!

We stellen dat er in de nieuwe situatie bij 1.000 ton ook 1.000 ton wordt afgerekend, maar dan zonder de vrije voet van 100 kilogram gratis brengen per huishouden per jaar. In dat geval zou kunnen worden volstaan met een tarief van €200.000 : 1.000.000 kilogram = €0,20 per kilogram. Dat is dus het absolute minimumtarief! Echter, hierbij is nog geen rekening gehouden met een verwachte afwijking voor minder te ontvangen reststoffen (zie bijlage 3: dit betreft een vergelijking tussen huidige situatie anno 2022 en gewenste situatie anno 2024).

In de gewenste situatie mogen bijna alle afvalstromen gratis worden gebracht. Dat is extra service. Dit zorgt ervoor dat er meer grondstoffen zullen worden aangeboden en dat is nu juist de bedoeling. Echter, er worden zodoende géén extra inkomsten gegenereerd voor het accepteren van de grondstoffen. Hierdoor vindt ook géén vermindering van verwerkingskosten plaats, want de kosten voor verwerking van die extra grondstoffen blijven minimaal gelijk. Kortom: er staat geen c.q. onvoldoende dekking tegenover. Dit beïnvloedt de kostendekking.

Anderzijds willen we minder reststoffen ontvangen. Als gevolg hiervan moeten we een zodanig tarief hanteren, dat onze inwoners stimuleert tot het minder aanbieden van reststoffen en juist meer grondstoffen/monostromen. Het tarief voor reststoffen dient om die reden te worden verhoogd. Dit zorgt ervoor dat er minder reststoffen dan de geraamde 1.000.000 kilogram zullen worden aangeboden. Daarvoor moet wel dekking zijn. Wij houden hierbij rekening met een afwijking naar beneden van 20% op 1.000.000 kg = 200.000 kilo's. Concreet zijn er dan 800.000 te betalen kilo's tegen een tarief van €0,25. De opbrengst hiervan is €200.000 en dat biedt naar onze mening voldoende en veilige dekking. Wij adviseren derhalve een tarief van €0,25 per kilo.

Praktijkvoorbeeld

Huidige situatie Brengstation:

Bezoeker komt met 300 kilogram grof huisvuil, waarvan 100 kilo hout, 100 kilo puin en 100 kilo grof restafval

Er geldt een vrije voet van 100 kilogram.

Blijft over: 200 kilogram aan te betalen afvalstoffen.

De rekening bedraagt: $200\text{kg} \times €0,13 = €26,-$

Gewenste situatie Grondstoffencentrum:

Bezoeker komt met 300 kilogram grof huisvuil, waarvan 100 kilo hout, 100 kilo puin en 100 kilo grof restafval

Er geldt géén vrije voet van 100 kilogram. Het hout en puin zijn gratis. Grof restafval moet worden betaald.

Blijft over: 100 kilogram aan te betalen afvalstoffen.

De rekening bedraagt: $100\text{kg} \times €0,25 = €25,-$

Ervaringen elders

In bijlage 4 bij dit voorstel is opgenomen wat de afvalstoffenheffing en het tarievenbeleid op de milieustraat is van omliggende gemeenten van Noordenveld. Om nog een betere vergelijking te kunnen maken dient te worden gekeken naar de tarieven van het Grondstoffencentrum zoals in Roosendaal/Halderbeke.

Op het Grondstoffencentrum Roosendaal/Halderbeke van Saver te Roosendaal wordt voor de te betalen afvalstromen een tarief gehanteerd van € 0,24 per kg met een starttarief van 2 kg = €0,48. Dit tarief is nodig om het doel (meer grondstoffen, minder reststoffen) te bereiken, maar ook om de kosten te dekken.

Technische (on)mogelijkheden bij oplevering en planning

Als gevolg van gemaakte keuzes in het proces voor de ontwikkeling van de juiste programmatuur (Winweigh in plaats van Pieter Bas) die benodigd is voor het operationeel maken van de weegbruggen, is het niet mogelijk eerder dan 1 januari 2024 het nieuwe Grondstoffencentrum hierop te laten draaien.

Daarnaast is het om dezelfde reden niet mogelijk om de vrijstelling van 100 kilogram na 1 januari 2024 te kunnen blijven hanteren. Een en ander heeft dus gevolgen voor de technische mogelijkheden bij oplevering en de planning om met ingang van een bepaalde datum operationeel te kunnen zijn.

De reden dat het bovenstaande niet mogelijk is, is gelegen in het feit dat er geen registraties in twee verschillende softwarepakketten kunnen worden bijgehouden.

Kortom: per 1 januari 2024 is er een nieuwe locatie operationeel waarbij er veel meer afvalstromen gratis kunnen worden aangeboden. Tegelijkertijd zal er ook een nieuw tarievenbeleid van kracht zijn, waarbij er geen vrijstelling van 100 kilogram meer is.

Ontwikkelingen afvalbeleid

Door het Uitvoeringsprogramma VANG is in de periode in de periode 2015-2020 een duidelijke trendbreuk zichtbaar naar meer afvalscheiding van huishoudelijk afval en een afname van de hoeveelheid restafval. Gemeenten hebben forse stappen gezet bij het verbeteren van huishoudelijke afvalscheiding. De ambities voor 2020 zijn duidelijk dichterbij gekomen, maar worden in de meeste gemeenten niet gerealiseerd. Om die reden heeft er een herijking van het VANG-beleid plaatsgevonden.

Het nieuwe Uitvoeringsprogramma VANG-HHA 2021-2025 heeft als doel om in lijn met de Europese Kaderrichtlijn Afvalstoffen (KRA), de kwaliteit van de ingezamelde huishoudelijke afvalstromen te verhogen en daarmee de recycling verder te verbeteren.

Het programma 2021-2025 heeft dan ook als motto: met optimale afvalscheiding naar een hoogwaardige recycling. De focus verschuift dus van kwantiteit naar kwaliteit.

Voor de periode 2021-2025 blijft het streven landelijk om door middel van goede afvalscheiding hoogwaardige recycling te faciliteren, maar het accent komt sterker te liggen op hoogwaardigere (kwalitatief beter) ingezamelde stromen. Dat is precies wat de gemeente Noordenveld voorstaat. Daarnaast kijken we als gemeente voor bepaalde reststromen ook naar de mogelijkheden om de hoeveelheid afval te beperken door waar mogelijk in te zetten op preventie (o.a. door kringloopwinkels hierbij te betrekken).

Doelstelling afvalbeleid

De doelstelling is en blijft om maximaal 100 kilogram (fijn en grof) huishoudelijk restafval per inwoner per jaar te realiseren en een scheidingspercentage van minimaal 75%. Op dit moment (anno 2022) bestaat de hoeveelheid fijn en grof huishoudelijk restafval nog uit 167 kilogram per inwoner per jaar in Noordenveld en kent de gemeente een scheidingspercentage van circa 70%. Het voorstel voor nieuw tarievenbeleid op het Grondstoffencentrum is in lijn met de VANG-doelstelling en het bereiken van een Circulaire (grondstoffen) Economie.

Standpunt

Voor de gewenste situatie de tarieven voor de te betalen fracties op Grondstoffencentrum vaststellen op: €0,25 per kilogram.

Argumentatie

1. Dit is een veilig en verantwoord tarief om in de gewenste situatie de service te kunnen bieden meer afvalstromen, dat wil zeggen meer grondstoffen en daarmee minder reststoffen te ontvangen. Dit met als doel dichterbij de VANG-doelstelling te komen;
2. Wij verwachten dat er 20% minder kilogrammen te betalen reststoffen worden gebracht en dus ook minder worden afgerekend, maar hebben voor de exploitatie wel voldoende financiële dekking nodig (zie bijlage 5);
3. Vervolgens heeft de Raad reeds eerder aangegeven graag een gelijkblijvende of lagere afvalstoffenheffing te zien;
4. Tot slot hebben de inwoners bij diverse bewonersonderzoeken naar afvalinzameling aangegeven (meer) grof huishoudelijke afvalstromen gratis of goedkoper te mogen aanbieden, waarmee de gemeente hen hierbij tegemoet komt.

Alternatief

De inkomstenderving ad €128.500 te verrekenen via aanpassing tarief afvalstoffenheffing. Dit betekent een aanpassing van het tarief afvalstoffenheffing met minimaal een extra verhoging van +€8,86 per aansluiting (afgerond +€9,00).

Aanvulling

Als het tarief voor de te betalen afvalstromen op het nieuwe Grondstoffencentrum wordt verhoogd, dan zal het tarief voor het ophalen van grofvuil aan huis ook moeten worden verhoogd.

In aanmerking genomen dat huishoudelijk afval ca. 200 kg per m³ weegt, dient het tarief voor het ophalen van grof huisvuil aan huis te worden verhoogd naar €50,00. Dit is thans €42,00 per m³.

Communicatie

Overeenkomstig uw besluitvorming zal de hiervoor benodigde communicatie plaatsvinden via de reguliere kanalen, zoals de gemeentelijke pagina in de lokale krant, de gemeentelijke website en de Afval App en uiteraard ook op het Brengstation c.q. Grondstoffencentrum zelf.

Inclusie (iedereen doet mee)

Er wordt rekening gehouden met inclusie, omdat het belangrijk is dat iedereen in de

samenleving mee kan doen bij een goede afvalscheiding aan de bron. Dat geldt ook voor afvalscheiding van grof huishoudelijk afval op het huidige Brengstation en in de nabije toekomst op het nieuwe Grondstoffencentrum.

Duurzaamheid

Er wordt rekening gehouden met duurzaamheid, omdat bij een goede afvalscheiding aan de bron zoveel mogelijk grondstoffen kunnen worden behouden en hergebruikt. Dit voorkomt een onnodige verbranding van die grondstoffen. Bovendien wordt er zodoende minder CO-2 uitstoot bewerkstelligd, hetgeen gunstig is voor het klimaat. Dat geldt ook voor afvalscheiding van grof huishoudelijke afvalstromen in monostromen op het nieuwe Grondstoffencentrum.

Participatie:

In 2022 heeft er in de gemeente Noordenveld een bewonersonderzoek naar de afvalinzameling onder huishoudens plaatsgevonden. Hierin hebben de huishoudens aangegeven dat er meer afvalstromen op het Brengstation gratis zouden moeten worden geaccepteerd. Dit is mogelijk door op het nieuwe Grondstoffencentrum een nieuw tarievenbeleid vast te stellen, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de VANG-doelstelling.

Financiën

Met het voorgestelde tarievenbeleid kunnen de financiële gevolgen in de gewenste situatie op het Grondstoffencentrum budgettair neutraal worden opgevangen, zodat de kostendekkendheid hiervan niet in gevaar komt.

Moet er een begrotingswijziging plaatsvinden?

Nee

Vindt er een evaluatie plaats?

Nee

Tijdpad

12 juni 2023	behandeling in Collegevergadering
14 juni 2023:	stukken aanleveren voor de griffie
5 juli 2023:	behandeling voorstel in de oordeelsvormende Raad
12 juli 2023:	behandeling voorstel in de besluitvormende Raad
december 2023:	vaststelling Verordening afvalstoffenheffing 2024
1 januari 2024:	inwerkingtreding nieuwe tarieven op het Grondstoffencentrum

Nadere onderbouwing

Niet van toepassing.

Bijlage(n)

Bijlage 1 bij Nieuw tarievenbeleid afvalstromen op Grondstoffencentrum

Bijlage 2 bij Nieuw tarievenbeleid afvalstromen op Grondstoffencentrum

No:

Onderwerp: Nieuw tarievenbeleid afvalstromen op het Grondstoffencentrum

De Raad van de gemeente Noordenveld,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van : 7 juni 2023;

gelet op de bepalingen van de Gemeentewet en Wet Milieubeheer,

B E S L U I T

1. Instemmen met het nieuwe tarievenbeleid voor afvalstromen op het Grondstoffencentrum;
2. Opnemen van het nieuwe tarievenbeleid in de Verordening op de heffing en de invordering van de afvalstoffenheffing Noordenveld 2024;
3. Communiceren met de inwoners over het nieuwe tarievenbeleid voor afvalstromen op het Grondstoffencentrum conform uw besluitvorming.

Roden, 12 juli 2023

De Raad van de gemeente Noordenveld,

H. Huttinga, griffier

K. Smid, voorzitter